

Liga Pro Europa - la a patra aniversare

(...) În chiar denumirea pe care am dat-o, în urmă cu patru ani, acestui grup care ne reprezintă, se afla mult discutata sintagmă: EUROPA. Încrederea în spiritul european, în valorile umaniste, în atitudinea tolerantă ne-au apropiat încă de la apariția Ligii de temele majore ale contemporaneității. Putem menționa ca un fapt paradoxal nașterea, aici, la Tirgu-Mureș, aproape simultan, a două asociații "culturale", exprimând de fapt cele două tendințe fundamentale care împart societatea noastră: de o parte spiritul european, respectul pentru alteritate și diversitate, stimularea inițiativei individuale, promovarea drepturilor omului; de altă parte, noul totalitarism național, exclusivismul și fundamentalismul, nostalgia autoritarismului, încrederea oarbă în colectivism și autarhie. Această divizare nu este o particularitate a orașului în care trăim. Ea este proprie întregii noastre regiuni măcinată de adversități ireconciliabile, violență și neîncredere. Vechile dușmăanii istorice, bine conservate de înghețul comunist, renasc cu o vigoare amplificată. Istoria este, din nou, falsificată, utilizată ca instrument de manipulare și transformată într-un „prezent” aproape material. Stereotipii, idei preconcepționale, suspiciuni istorice înveninează relațiile dintre oameni. Pe fondul unei imense spaime de necunoscut, un sfert din populația uneia sau alteia din țările foste comuniste își dă votul pentru o demență comparabilă cu cea a lui Hitler sau Stalin. Dincolo de zidul invizibil care riscă să împartă din nou Europa, se construiește o lume total diferită: Uniunea Europeană. De parte de a fi ideală, departe de a proclama solidaritatea ca principiu suprem, dar practicând-o totuși, U. E. este o parte de lume care încearcă cu disperare să scape de fantomele trecutului. Autonomiile și regionalizarea se produc fără convulsii, federalismul reconciliază cele mai diferite interese, respectul pentru demnitatea ființei umane devine politică de stat. Să fie toate aceste evoluții opera unor politicieni luminați? Într-o măsură, da. Dar această evoluție a lumii occidentale îndelung pregătită este totodată rezultatul unei ofensive îndrăgite a societății

civile. Dacă în urmă cu douăzeci de ani, toleranța față de minorități sau protejarea mediului, ștergerea frontierelor, unificarea monedelor păreau simple utopii, ele au devenit programe de guvernare și rațiuni de stat. Acest lucru a fost posibil și pentru că au existat milioane de oameni nelipșiți, protestând ori de câte ori li se încălcau drepturile altora.

Ana Blandiana spunea cândva că solidaritatea este superlativul libertății. Cîți oameni dintre noi mai sîntem liberi așa cum eram în decembrie 1989? Cauza acestei resemnări nu este numai cinismul clasei politice la putere, ci izvorăște și din cinismul fiecăruia din noi. Abia cînd în orașul nostru sau în regiunea noastră vom vedea lumea, de la președinți de țară pînă la copii de școală, demonstrîndu-și solidaritatea cu victimele discriminărilor, abia atunci se vor fi coapt condițiile subiective ale europenizării noastre.

Liga Pro Europa a considerat tocmai de aceea că principala ei misiune ar fi scoaterea din apatie și fatalism a acelor dintre noi care s-au întors prea devreme la birfa de restaurant sau la protestul însingurat.

Dacă inițial Liga Pro Europa își propusese un rol elegant de mediator social, fără implicare directă, ea a trebuit să-și abandoneze acest privilegiu de spectator, participînd activ la sensibilizarea societății civile față de temele majore ale reintegrării europene.

Acest demers era cu atât mai necesar cu cît integrarea României în structurile europene (survenită recent) este numai începutul unui drum al cărui capăt este încă destul de puțin previzibil. Campania antieuropeană, compromiterea valorilor europene sînt extrem de abil instrumentalizate, elita la putere în țara noastră continuînd mai vechia tradiție duplicitară a divorțului dintre vorbă și faptă. (...)

(Din Raportul Anual pe 1993 al LPE)
Smaranda Enache

„Liga Pro Europa este o asociație independentă de ecologie morală, deschisă tuturor celor dornici să contribuie la reintegrarea României în Europa și la promovarea valorilor europene în România”

(Platforma LPE — 31 decembrie 1989)

Retrospectiva 1990—1993

- **Mese rotunde, colocvii, seminarii**
  - 1991: *Sănătatea orașului* (cu Fundația Friedrich Ebert — RFG)
  - 1992: *Asigurările sociale în bugetul local* (cu Fundația Friedrich Ebert — RFG)
  - 1992: *Raționalizarea circulației intraurbane* (cu Fundația Friedrich Ebert — RFG)
  - 1992: *Ce este democrația?* (cu IDEE — SUA)
  - 1992: *Promovarea înțelegerii reciproce și a conviețuirii interculturale în România* (cu Fundația Heinrich Böll — RFG, Comitetul Helsinki Român, Federația Internațională Helsinki pentru Drepturile Omului — Viena)
  - 1993: *Femeile și tranziția spre democrație* (cu Free Trade Union Institute — SUA)
  - 1993: *Nașterea Societăților Liberale în Europa Centrală și de Est — Ilieni* (cu Pro Minoritate — Ungaria, Fundația Civitas, Fundația Fr. Naumann, German Marshal Found — SUA)
  - 1993: *Societatea civilă și cultura drepturilor omului în România* (cu IDEE — SUA)
- **Tabere, reuniuni pentru tineret**
  - 1990: *Biciclete pentru fiecare — atelier practic și concurs sportiv* (cu Pro Romania Democratica în Europa — RFG)
  - 1991, 92, 93 *Universitatea de vară de la Bábványos* (cu Fidesz — Ungaria, Fundația Fr. Naumann — RFG)
  - 1992: *Tabăra de alpinism* (cu Outward Bound — RFG)
  - 1993: *Tabăra de elevi de la Borki, Polonia* (cu Borderland Foundation)
- **Rezolvarea conflictelor — misiuni de mediere și dialog**
  - 1990: *Intellectualii pentru reconcilierea istorică româno-maghiară* (Budapesta)
  - 1990: *Cum să prevenim războiul?* Belgrad (cu Helsinki Citizens Assembly)
  - 1992: *Proiect pentru pace și integrare în Balcani*, Ohrid, Macedonia (cu Helsinki Citizens Assembly și Comunitatea Europeană)
  - 1993: *Toleranță și democrație*, Tighina (Bender) (cu Helsinki Citizens Assembly, APADOR-CH, Consiliul European)
  - 1993: *Unde sfîrșește Europa? — problema kurdă*, Ankara (cu Helsinki Citizens Assembly)
- **Ecologie** (coordonator Sárkány Kiss Endre)
  - 1992: *Expediție pe Mureș și Someș* (cu Tisza Klub — Ungaria)
  - 1993: *Expediție în Delta Dunării* (cu echipa J. Y. Cousteau)
- **Monitorizarea respectării Drepturilor Omului**
  - 1993: *Biroul pentru Drepturile Omului: cazul Tiraspol, Cazul Hădăreni, Cazul Zetea, Dealu și Porumbeni*
- **Publicații**
  - 1991—93: *Gazeta de Mureș*, săptămînal de atitudine civică și dialog intercultural

Ecologie

Proiectul Mureș/Maros

În cadrul programelor de protecția mediului, pe data de 5 februarie 1994 a avut loc seminarul „*Starea ecologică a râului Mureș/Maros*”, organizat în colaborare cu TISZA KLUB, Szolnok (Ungaria) și cu suportul financiar al IDEE (Institute for Democracy in Eastern Europe — Institutul pentru Democrație în Europa de Est, SUA).

Seminarul a avut ca scop aducerea la „masa tratativelor” a factorilor de poluare din valea Mureșului, a agențiilor de protecția mediului și a organizațiilor ecologice ne-guvernamentale.

Principalele referate au fost susținute de Dr. Jakab Sámuel (Tg.-Mureș): „*Solurile din Valea Mureșului*”; Dr. Vajand János (Szolnok): „*Chimismul apei*”; Dr. Hamar József (Szolnok): „*Flora algală și bacteriologică a apei*”; Dr. Constantin Drăgulescu (Sibiu): „*Vegetația Văii Mureșului*”; Dr. Szilvó András (Szolnok): „*Fauna Bentală*”; Dr. Sárkány Endre (Tg.-Mureș): „*Fauna malacologică*”; Dr. Theodor Nalbant (București): „*Fauna ichtiologică*”; Kohl István (Reghin): „*Fauna ornitologică*”.

Au intervenit cu comentarii remarcabile: Acad. Dr. Petre Bănărescu (București); Prof. Dr. Nicolae Coman (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj); Dr. Nicolae Găldean (Muzeul Gr. Antipa, București); Peter Weber (Muzeul Municipal, Medias); Conf. Dr. Manuela Dordea (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj); Dep. Cornel Sturza Popovici (Camera Deputaților, București).

A fost prezentat videofilmul „*Mureș/Maros*” realizat de Miholcsa Gyula.

Discuțiile au evidențiat că starea dezastruoasă a faunei și florei este specifică aglomerațiilor urbane. Pe unele porțiuni populațiile se refac, dar, evident, acest lucru nu înseamnă lipsa unei degradări lente și continue de ansamblu, datorită agriculturii intensive, a exploatărilor miniere și a carierelor de pietriș, etc. S-a subliniat ideea de civism a problematicei, și faptul că poluarea, respectiv ocrotirea mediului ambiant, este o problemă transfrontalieră.

Datele obținute în urma proiectului de cercetare efectuate pe teren vor fi publicate în volumul „*Mureș/Maros*”. Un număr de 500 de exemplare din acest volum se vor distribui celor interesați pentru a le îmbogăți banca de date în vederea unor studii comparative sau a cercetărilor viitoare în domeniu.

Parlamentul și Guvernul României, respectiv Ungariei, au fost sesizate printr-o scrisoare-memoriu conținând dorința participanților ca aceste probleme să fie tratate cu maximă seriozitate și la cel mai înalt nivel. (V. Sz.)

Biroul pentru Drepturile Omului

Primirea publicului: miercurea, între orele 15—18

Deplasări pe teren

În perioada 18—20 ianuarie, István Halter, referent a întreprins deplasări în localitățile Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Sfântu Gheorghe, Tirgu Secuiesc.

Scopul: documentare în cazurile Zetea, Dealu, Cașinul Nou, Plăieșii de Sus, Lunga.

Contacte: Sófalvi László (secretar senatorial UDMR — Odorheiu Secuiesc), Katona Ádám (purător de cuvânt al platformei Inițiativa Maghiară din Transilvania, UDMR — Odorheiu Secuiesc), Rus Maria (procuror șef al județului Harghita — Miercurea Ciuc), Fábian Carol (procuror la Procuratura județului Covasna).

Cazuri investigate

1. Zetea

Se contestă condamnarea lui Ilyés István (închisoare — 20 ani, execută la Aiud), Boldizsár Ferenc (închisoare — 19 ani, execută la Aiud) Karai László (închisoare — 19 ani, execută la Aiud). Există dovezi conform cărora victima, subofițer de poliție, s-a sinucis în data de 22 decembrie, după ce l-a împușcat în abdomen pe Jakócsa Sándor. Se cere anularea sentinței judecătorești. Cazul stagnează.

2. Dealu

Se contestă condamnarea a lui Nagy Imre (închisoare — 18 ani, execută la Gherla), Vass Kias Előd (închisoare — 18 ani, execută la Gherla), Nagy István (închisoare — 15 ani, execută la Gherla), Ambrus Pavel (închisoare — 15 ani, execută la Gherla). În seara zilei de 22 decembrie a fost linșat subofițerul de poliție Chiusean Liviu. La eveniment au participat circa 300—400 de persoane. Nu există dovezi că cei condamnați au participat activ la omor. Se cere anularea sentinței judecătorești, și aplicarea amnestiei conform Legii nr. 3, art. 1 din 4 ianuarie 1990. Cazul stagnează.

3. Regulamentul interior al Liceului Bolyai Farkas (Tirgu-Mureș)

Direcțiunea a încercat introducerea unui regulament aplicat și în anii '60. Acest regulament încălca dreptul părinților de a alege educația copilului, dreptul la libertatea de întrunire și asociere pașnică, dreptul la libertatea de circulație, dreptul copiilor la tratament egal. În urma unei sesizări trimise de Liga Pro Europa către direcțiunea liceului, cît și a protestului elevilor, regulamentul a fost modificat.

4. Ziariști agresati

Liviu Vănuș (26 iunie 1992) — redactor șef al săptămânalului *Gazeta de Mureș*. A fost împiedicat de persoane neidentificate să-și exercite profesiunea. Poliția a intervenit legitimându-l pe ziarist, care, în urma unor declarații ale citorva martori oculari, a fost deferit instanței judecătorești, care i-a aplicat o „muștrare verbală”. Caz tipic de încercare de intimidare, fără urmări grave).

Simion Teodor Pop (22 septembrie 1993) — redactor șef al cotidianului *24 ore mureșene*. A fost așteptat și agresat fizic de necunoscuți în holul blocului în care locuiește. Caz tipic de intimidare, soldat cu leziuni traumatice grave — fractură cu deplasarea (cu 1 mm) peretelui lateral al orbitei drepte, linie dublă de fractură al arcadei zigomatice drepte.

Cora Muntean (23 noiembrie 1993 și 16—18 decembrie 1993) — redactor al cotidianului *24 ore mureșene*. A fost ținta unor atacuri soldate cu leziuni traumatice. Conform declarațiilor sale a fost răpită de persoane neidentificate și sechestrată timp de mai multe zile. Poliția consideră că agresiunea și răpirea ei nu sînt reale, ziarista inventînd aceste evenimente. Din această cauză Poliția a propus Procuraturii neînceperea urmăririi penale.

5. Cazuri de pedepsire colectivă a romilor

S-au cercetat procedurile juridice în cazurile din comunele Hădăreni (jud. Mureș), Cașinul de Sus (jud. Harghita), Plăieșii de Sus (jud. Harghita), Lunga (jud. Covasna). Vinovații pentru organizarea și comiterea acțiunilor de violență soldate cu morți și răniți, nu au fost identificați de procuratură, și există indicii că lipsește voința de acțiune din partea procurorilor și a procurorilor șefi în acest sens. Cazurile sînt în mod nejustificat tergiversate.

S-au adresat Biroului:

N. P. Invocă judecată nedreaptă. S-a înrolat voluntar, avînd vîrsta de 18 ani, în armata română din 4 septembrie 1944. La data de 15 noiembrie a fost dus pe front. Aceste date sînt înscrise în livretul militar, totuși nu se recunoaște calitatea lui de veteran de război. Tribunalul invocă lipsa documentelor (livretul militar nu se recunoaște ca document oficial). Documentele cerute de la arhiva din Pitești se pare că au dispărut. S-au cerut documente din partea UM din Cluj, pe baza cărora a fost întocmit livretul militar.

S. I. Invocă încălcarea dreptului la viață decență. Cu studii superioare, șomeră din anul 1992, primește un ajutor de 15.000 lei, trăiește singură cu fiica sa de 18 ani (ea primește un ajutor de șomaj de 30.000 lei). S-a prezentat la mai multe concursuri pentru ocuparea unui post, fără rezultat.

K. K. Invocă încălcarea dreptului la proprietate. Are un teren de 1109 m², din care ca proprietate se recunosc doar 709 m². Sentința judecătorească este motivată de adresa Prefecturii Județului Mureș — Comisia Județeană pentru aplicarea Legii nr. 18/1991, din care rezultă că terenul revendicat este destinat construirii unei artere de circulație. Comisia nu știe nimic despre această construcție. S-a cerut în scris de la Prefectură confirmarea existenței unui proiect de construcție în zonă.

R. V. Invocă încălcarea dreptului la proprietate. Nu primește înapoi pămîntul moștenit, în locul terenului cultivabil care ar trebui să reprezinte proprietatea lui, i s-a oferit pășune. S-a cerut revizuirea hotărîrii din partea Comisiei Județene pentru aplicarea Legii nr. 18/1991.

G. I. Invocă judecată nedreaptă. A sesizat Ministerul Învățămîntului în legătură cu unele abateri grave observate în Școala Generală nr. 16. Din partea Ministerului s-a constatat veridicitatea faptelor descrise, solicitînd Inspectoratului Școlar Județean Mureș rezolvarea problemelor. Cei implicați au rămas la locul lor, lui G. I. însă i s-a desființat contractul de muncă. Biroul a cerut din partea Inspectoratului Școlar Județean motivarea modului de rezolvare a abaterilor sesizate. (H. I.)

Femei

Democrație paritară

Forum. În luna ianuarie organizațiile și fundațiile feminine din Tg.-Mureș s-au întrunit pentru a discuta programul de colaborare.

Biblioteca. Secțiunea pentru Femei a inițiat colectarea de studii, cărți și reviste, care vor forma biblioteca dedicată tematicii feminine din cadrul Ligii Pro Europa.

Cooperare internațională. În luna februarie s-a organizat și fixat programul taberei de interculturalitate, care se va desfășura în luna iulie în România în colaborare cu Women Institute, Anglia. (L. B.)

Biblioteca LPE — Noutăți

Drucker, Peter F. — Managing for the Future
Apărut în 1993 (USA). Oferă lecții și soluții importante pentru organizarea înțelegătoare a războiului competitiv în lumea afacerilor.

Hontelez, John; Lek, Braun van der — Comunitatea europeană și mediul (cu sau fără Maastricht)

Publicat de Friends of the Earth European Coordination (1993). Cuprinde informații cu privire la istoricul C. E., procedurile de luarea deciziilor, mecanismele financiare și tratarea mediului în cadrul C. E.

Howard, A. E. Dick — Constitution Making in Eastern Europe

Editat în 1993 (USA). Autorul analizează modelele de guvernare est-europene, cadrul lor legislativ, aducând observații și expertize pentru redarea cât mai fidelă a atmosferei specifice. Face o paralelă între perioadele precomuniste și comuniste ale Ungariei, Cehoslovaciei și Poloniei.

Karpinski, Jakub — ABC-ul Democrației

Apărut în 1993 (seria „Societatea civilă”, Editura Humanitas, București). Descrie șase exemple de sisteme politice democratice, realizând o introducere simplă în lumea complicată și derutantă a politicii.

Means, Howard — Colin Powell

Editat în 1992 (New York). O biografie bazată pe 120 de interviuri cu generalul Powell, soția lui, colegi personalități care la diferite momente au intersectat traiectul Visului American, împlinit.

Ponting, Clive — A Green history of the World

Editat în 1991 (Editura Penguin, New Jersey). Este o motivație a prăbușirii marilor civilizații datorită nerespectării echilibrului ecologic, de la Imperiul Roman la Civilizațiile Precolumbiene, de la Egiptul antic la insula Paștei.

Spanier, John — American Foreign Policy Since World War II

Editat în 1992 (Washington). Descrie evenimentele din lumea largă prin prisma rivalității superputerilor. Între alte teme: reunificarea Germaniei, războiul din Golf, ultimele zile ale URSS-ului.

Wipplie, Tim D. — After the velvet Revolution

Editat în 1991 (Freedom House, New York). Prezintă punctele de vedere ale liderilor Cehoslovaciei în perioada imediat următoare „revoluției de catifea”.

ABC-ul drepturilor omului

Editat de SIRDO (1993, București). Este un ghid-manual, realizat din dorința de a veni în sprijinul profesorilor care predau Drepturile Omului.

Drepturile minorităților

Editat de LADO (1993, București). Conține extrase din Constituția României, Actul Final de la Helsinki, Documentul final al Reuniunii de la Viena, Carta de la Paris pentru o nouă Europă și alte documente referitoare la drepturile minorităților.

Publicații: *Captive Minds*, Magro Press, NZZ, *Le Français dans le Monde*, Tribune pour l'Europe, Regenbogen

Colaborare

Seminarul „Drepturile minorităților. Teorii și realități”

Pe data de 14 februarie 1994 în cadrul Biroului de Drepturile Omului a avut loc masa rotundă cu tema „Drepturile minorităților. Teorii și realități”, organizat împreună cu SIRDO și cu sprijinul financiar al German Marshal Found (SUA).

Masa rotundă a suscitât interesul prin modul de punere a problematicei, specialiștii SIRDO prezentând o cazuistică bogată, bine documentată din punct de vedere legislativ. De remarcat este faptul că s-a reușit acoperirea întregii palete a tematicii: „Normalitate și anormalitate în relațiile dintre oameni”, „Minoritate și complementaritate religioasă”, „Problema refugiaților din România”, „Drepturile omului și educația”, „De ce România trebuie să abroge Art. 200 cu privire la minoritățile sexuale?” etc.

S-a subliniat de asemenea anacronismul actualelor definiții acceptate în forurile

internaționale cu privire la conceptele de MINORITATE/MINORITAR.

Discuțiile incitante au condus la câteva concluzii și rezultate concrete, și anume: pornirea unui proces de educație în școli, de la cele mai mici nivele, despre temele de drepturile omului, drepturile copilului etc.

De asemenea s-au distribuit materiale ce pot constitui posibile abc-uri ale drepturilor omului unor școli, biserici și cadrelor Ministerului de Interne.

La seminar au participat 40 de invitați, profesori, judecători, procurori, avocați, ofițeri de poliție, preoți, reprezentanți ai autorităților locale, ai unor partide, ziariști.

Un număr de învățători și profesori de gimnaziu vor lua parte la un curs de specializare în predarea drepturilor omului în școli în vacanța de primăvară a anului școlar 1993—1994 la Iași. (V. Sz.)

Filiale LPE

Satu Mare

Consiliul de coordonare al Ligii Pro Europa — Filiala Satu Mare, ales cu ocazia Adunării generale anuale: Anamaria Pop și Fáttyol Rudolf — copreședinți; Rodica Kovács, Gloria Cristina Opriș, Riedl Rudolf — membri.

- Dezbaterea și aprobarea programului pe anul 1994;
- Finalizarea proiectului Centruului de Interculturalitate. Continuarea tratativelor cu Federația Comunităților Evreiești din România privind închirierea sinagogii, actualmente neutilizate pentru refacerea în forma inițială și transformarea ei în Centru de Interculturalitate;
- Participarea la seminarul organizat de Evangelische Studentengemeinde la Erfurt (Germania). Copreședinta Ligii Pro Europa — Filiala Satu Mare, dna Anamaria Pop a prezentat referatul: „Aspecte actuale ale problemei minorităților naționale din România — xenofobie, antisemi-

tism și revigorarea mișcărilor ultranaționalist-extremiste”;

- Mediarea conflictului apărut între conducerea Consiliului Județean Satu Mare (Convenția Democratică) și conducerea partidelor PUNR, PDAR, PSM și PNL în urma aderării județului Satu Mare la Euroregiunea Carpatică;
- Mediarea conflictului din cadrul Consiliului Județean Satu Mare apărut între UDMR și PL '93;
- Impulsionarea transformării ansamblului folcloric de amatori „Cununița” în ansamblu profesionist, urmînd a include folclorul tuturor etniilor din județ;
- Fondarea Bibliotecii Ligii Pro Europa — Filiala Satu Mare. (A. P.)

CENTRUL INTERCULTURAL

În toamna lui '92, cu prilejul Seminarului internațional de interculturalitate organizat la Tîrgu-Mureș de către Liga Pro Europa în colaborare cu International Helsinki Federation for Human Rights, Comitetul Helsinki Român și Fundația Heinrich Böll din Germania, s-a lansat ideea creării la Tîrgu-Mureș a unui centru intercultural. Participanții la dezbateri au ajuns la concluzia că izolarea comunităților în spatele zidurilor etnice, lingvistice, culturale sau confesionale este nu numai contraproductivă, dar și periculoasă, majoritatea tensiunilor și conflictelor provenind din necunoașterea sau falsa cunoaștere a celuilalt. Pe lângă definirea clară a identității, există o nevoie vitală de permeabilitate culturală și de comunicare intercomunitară.

Grație consecvenței devotatului grup din cadrul Comitetului pentru Drepturile Omului în România de pe lângă Fundația Heinrich Böll, acest proiect a putut deveni realitate. Astăzi Centrul se află în faza de organizare, de conturare a programelor, de definire a calendarului activităților. Deocamdată cu o infrastructură modestă, cu un personal minim și cu un spațiu mai mult decât inadecvat, Centrul și-a propus să activeze pe două nivele principale: unul teoretic constînd din formarea unui grup interdisciplinar de cercetare a interculturalității și a multiculturalității în Transilvania menit să umple un gol prelungit - în colaborare cu mediile universitare din Cluj, Timișoara, Sibiu, Tîrgu-Mureș, precum și cu experți străini - și un altul practic, de stimulare a dialogului intercultural și de învățare multiculturală - mese rotunde, dezbateri, seminarii, co-

locvii, conferințe, cursuri, tabere, spectacole - destinate înlesnirii dialogului, redescoperirii valorilor multiculturale și cunoașterii celuilalt. De asemenea, proiectul prevede crearea unei edituri multiculturale în cadrul căreia se vor edita studiile grupului de cercetători, traduceri din limbile comunităților regionale, precum și un trimestrial de multiculturalitate intitulat ALTERA.

Pe agenda Centrului figurează și proiectul creării unui spațiu deschis marelui public, îndeosebi tineretului, o veritabilă CASĂ EUROPEANĂ, ce și-ar găsi sediul ideal într-o clădire din secolul al XVIII-lea aflată în Cetatea Tîrgu-Mureșului. Proprietate a municipalității, clădirea găzduiește astăzi un centru de recrutare și - deși monument arhitectonic - prezintă un grad avansat de deteriorare, la limita salvării. A face din Cetate o incintă culturală este un vis mai vechi al tîrgu-mureșenilor, deocamdată ignorat de autoritățile locale. Liga Pro Europa s-a adresat în mai multe rînduri Primăriei, cerînd concesionarea clădirii pe lungă durată, în intenția de a declanșa o largă campanie de finanțare internațională pentru salvarea edificiului și realizarea Casei Europene. Aceasta ar include bibliotecă publică, mediatecă, săli de curs, centru de conferințe, club, centru cultural etc., în stare să găzduiască participanți din țară și din străinătate la cursuri de interculturalitate, de rezolvarea conflictelor, de valorificare a patrimoniului cultural și de integrare europeană, fiind totodată o ambasadă a ideilor europene într-o regiune în care focarele de intoleranță nu au lipsit. (E. Sz)

CENTRUL INTERCULTURAL INTERKULTURÁLIS KÖZPONT INTERKULTURELLES ZENTRUM

Programul activităților - 1994 -

DIALOG INTERCULTURAL ȘI ÎNVĂȚARE MULTICULTURALĂ

- "Europa împotriva intoleranței" (expunere despre Seminarul Internațional cu același titlu desfășurat la Strasbourg, 3-4 martie a.c.) — Tg.Mureș, 12 martie;
- "Drepturile omului și religia" (masă rotundă cu participarea culelor și organizațiilor de drepturile omului) — Tg.Mureș, aprilie;
- "Interculturalitate și/sau multiculturalitate în Transilvania" (masă rotundă cu participarea unor personalități culturale și academice) — Tg.Mureș și Cluj, martie — aprilie;
- "Legea minorităților: așteptări, propuneri, opțiuni" (colocviu organizat în colaborare cu APADOR-CH) — București, aprilie;
- "Romii — necunoscuți de lângă noi" (seminar, expoziție foto, expoziție de produse manufacturiere specifice, restituirea valorilor autentice) — Tg.Mureș, mai;
- "Intellectualul: implicare sau contemplație?" (colocviu urmat de prezentarea personalității și operei lui Heinrich Böll și de proiecția unui film biografic sau a unei ecranizări) — Tg.Mureș, mai;
- "Spațiul multicultural transilvan în arhitectura ecleziastică tradițională și contempo-

- rană" (simpozion și expoziție) — Tg.Mureș, iunie;
- Crosul "Pro Europa" — Tg.Mureș, mai sau iunie;
- Universitatea de vară de la Bálványos, ediția a V-a, iulie;
- Tabăra interculturală de la Sovata (cu participarea unor elevi din Polonia, Lituania, Ungaria și România), iulie;
- "Evoluția relațiilor interetnice în Bucovina în secolul XX" (expunere), Tg.Mureș, septembrie;
- "Surse de conflict în Europa Centrală și de Est. Învățămînt, mass-media, viața politică" (Seminar internațional) — Tg.Mureș, noiembrie;
- Masa roundă româno-maghiară — inițierea și medierea dialogului;
- „Mini-sângers” — Club folcloric — organizarea unui grup multicultural de copii de cîntece și dansuri;
- "Vrei să știi limba concetățeanului tău?" — Cursuri de limba maghiară, germană, romani, idiş etc.

STUDII ȘI PROIECTE DE CERCETARE (INIȚIATE)

- "Anatomia unui conflict provocat: rolul presei în pregătirea evenimentelor de la Tg.Mureș din martie 1990"
- Manualul intercultural al unei comunități: Tîrgu-Mureș (Experiment)
- "Stereotipii naționale în Transilvania"
- "Reglementări juridice privind statutul diferitelor comunități etnice, lingvistice și religioase din Transilvania — o abordare istorică"

PUBLICAȚII

- "Alteră" — periodic de interculturalitate
- Calendarul ecumenic pe 1995 cu ilustrații din arhitectura ecleziastică transilvană.

Liga PRO EUROPA

Consiliul de Coordonare

Co-președinți:

Smaranda Enache — filolog
Boldizsár Csiky — compozitor

Membri:

Mircea Beșe — inginer
Lucia Briscan — medic
Imre Fodor — inginer
Zeno Fodor — teatrolog
Angela Kovács — arhitect
Endre Sárkány-Kiss — biolog
Mihály Spielmann — istoric
Mircea Suhăreanu — farmacist
Elek Szokoly — ziarist

Consiliul Consultativ:

Judit Dobré-Kothay — scenograf
József Éltető — scriitor
Dumitru Țuțuianu — medic

Secțiuni

Centrul Intercultural:

Elek Szokoly — director
Karin Lészai-Köhler — secretară

Biroul pentru Drepturile Omului:

István Haller — referent

Democrație paritară — femei:

Lucia Briscan — coordonatoare

Ecologie:

Endre Sárkány-Kiss — coordonator

Secretariat — Relații publice:

Maria Jáni
Viktor Szokoly-Gurduban

Liga Pro Europa

4300 Tîrgu-Mureș, ROMANIA
P-ța Trandafirilor nr. 5 et. III.
C. P.: 1-154

Tel-Fax: +40 - (0)65 - 117584, 168549

Cont bancar: BASA Suc. Tg.-Mureș

Lei: 459 68 601; USD: 479 68 601 300

DM: 479 601 301; FrF: 479 68 601 305